

Zdeněk Pošíval

Satanovy chvilě

EPOCHA

Zdeněk Pošíval

Satanovy chvíle

Příběh o zločinu, lásce a snech
na konci XVIII. věku

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Copyright © Zdeněk Pošíval, 2010

Cover © Josef Kroupa, 2010

Czech Edition © Nakladatelství EPOCH s. r. o., 2010, 2016

ISBN 978-80-7557-315-5 (pdf)

*Veškerá podobnost postav
s kdysi žijícími osobami
je úmyslná,
právě tak i místa děje
odpovídají skutečnosti.*

*Mnozí aktéři románu opravdu žili
a mají v díle svá pravá jména.
Osoby se jmény vymyšlenými
nebo pozměněnými
jsou ty,*

*za něž by potomci mohli pociťovat stud
nebo neoprávněnou pýchu.
Příběh je ovšem fikce.*

Kapitola první

Palouk

Doufal jsem, že mi dají konečně pokoj. Hrkló však ve mně pořádně, i srdce se mi rozbušilo, když se na hrázi rybníka u našeho domu objevil jezdec a já v něm rozpoznal posluhu pelhřimovského purkmistra. Bylo nabíledni, že si nepřijel pro rybu. Poslední kád' z podzimního výlovu odvezli rybáři do města ani ne před týdnem. Do naší samoty ho přivedlo cosi jiného.

Pes se štěkotem zaútočil na kopyta poslova valacha. „Lehni, Reku, přestaň,“ odehnal jsem ho, „jinak tě přivážu k boudě a budeš kňučet!“

Posel přitáhl koni udidlo a smekl klobouk. „Pozdrav Pán Bůh, zeman!“

„Dejž to Pán,“ odpověděl jsem navenek pokojně, byť mě dost zneklidňovalo tušení čehosi neobvyklého, „a neoslovuj mě jako zeman.“

„A jakpak vám mám říkat?“

„Oslovuj mě jménem.“

Posel se zašklebil. „Račte prominout, pane Jožíku Bukovský z Bukova, rovněž z Radňova, vážený mistře rybničního hájenství,“ drbal se na bambulovitém nose a tomu oslovení se zprvu pohihňával, ale pak náhle zvážněl, „neřku-li, že jméno i původ po tvrzi máte dlouhý jako vousy Metuzalémovy, pro slušný oslovení strašlivě obtížný, zůstanete pro mne, jako je Pán Bůh nade mnou, nadosmrti zemanem.“

„Jdi mi někam, mému zemanství odzvonilo.“

Zavrtěl šedovlasou hlavou. „Ba ne, zeman, kdo si pamatuje, kterak jste přišel po smrti otce o dědičný statky na Bukově, poněvadž vaše macecha si našla jinýho mužskýho,“ zvážněl a pozvedl karatelsky ukazovák, „pak se s vaším pechem lehko nesmíří.“

„Já se smířil, k zemanům se nepočítám. Neseš mi psaní?“

„Nikoliv, zeman,“ soukal se ze sedla, „nesu v hubě pouhej vzkaz.“

V posledních letech se mi podařilo doručit katovi do věznice několik lotrů. A to patrně přivedlo městskou radu k přesvědčení, že bych byl mnohem lepším quaesitorem¹ než rybničním hajným. Konšelé mi už pár let nabízejí dobře placené místo zástupce

¹ Quaesitor (lat.) – vyšetřovatel

městského rychtáře, dokonce s obecním domkem přímo ve městě. Zaručuji se, že mé jmenování uvítá i krajský hejtman.

Jenomže mně se nechce opustit samotu v údolí pod Radňovem. Raději se věnuji vodám panství královského města. Vyžaduje to odhánění lačných vyder, nenasytných volavek i drzých pytláků od svěřených rybníků; není to nic tak úmorného jako řešení nepřístojností nemravného kolotání městského života. Krvavé hony na zlosyny mě nelákají. Nabídce jsem se ubránil, ač mě ujišťují, že nejenom chalupa radňovské hájenky, ale i pole, stáj, zahrada, ohrady, louky a pocho-pitelně koně, dobytek a drůbež zůstanou v držení mé rodiny. Konšel tvrdí, že se o to všechno může postarat náš dospělý syn Jaromír, jenž by tím pádem nemusel rukovat na vojnu, a dokonce, bude-li chtít, smí se i oženit.

„To je sice pěkné, ctění páni,“ bráním se konšelům, „přesídlím-li ale do města se ženou i bezbrannými dětmi, zůstane v hájence starší syn úplně sám. Opuštěná duše veškerou práci nezastane.“

Prozatím to uznávají.

Málem jsem na nabídku zapomněl, ale připomněl mi ji sen, jenž se mi noční vidinou před ránem na dnešek zavrtal do spánku.

Do noční světnice vešel sám ctěný pán, purkmistr pan Václav Hruž-za, a svítil si fakulí.

„Stalo se něco, ctěný pane?“ ptal jsem se udiveně, neboť nás obvykle nenavštěvoval, natož v noci a takhle tajuplně.

„Nedej se vysmát, Bukovský, pořád se něco děje,“ pohrozil mi ukazovákem, „cos to poslal do města?“

Vylekalo mě to. „Co tím myslíte, ctěný pane?“

„Však víš dobře, co!“ řekl. „Nahlédls’ do těch kádí po výlovu?“

„Jistěže.“

„Špatně ses podíval! V kádích nebyly ryby, ale zbytky; štiky i oukle-je byly ohlodané, a to nemluvím o kaprech.“

„Co bylo s kapry?“

„Nemají šupiny,“ posteskl si pan purkmistr ublíženě, „jejich kůže je hladká, jako by šlo spíš o hady než o ryby. A ty moc dobře víš, jak si

lidé ve městě rádi ukládají šupinky kaprů do měšců, aby je neopustila blaženost.“

*„To ne,“ zvolal jsem, „ryby byly v pořádku, starám se poctivě!“
Ale pan purkmistr odmítavě vrtěl hlavou.*

Probudil jsem se dlouho před kuropěním. Usnout se mi už nepodařilo. V posteli jsem se jen tak převaloval, aniž si toho žena vedle mne povšimla. Sen mi nešel z hlavy. Anežka vstala za svítání jako obvykle tiše, aby mě nevzbudila. Posnídal jsem spíše ze zvyku než z ranního hladu, rychle se obul a vyšel ven. Nohy mě zavedly na hráz u naší chalupy, abych se podíval, jak se napouští a zvedá hladina vody rybníka po výlovu. A zrovna v tu chvíli došlo k setkání s poslem z Pelhřimova.

Naráz bylo všechno jinak.

„Tak mluv!“ vyhrkl jsem na posla. „Jaký vzkaz mi neseš?“

Překvapeně na mne pohlédl, slušelo se, abych ho nejprve po cestě obcerstvil. Viděl, jak nedočkavě čekám odpověď. Uhnul očima.

„Stalo se něco s káděmi ryb?“ zeptal jsem se netrpělivě.

„Ne, to ne...“ Zahleděl se kamsi na stromy v lesích, jež hájenku obklopovaly na stráních.

„Tak co tedy?“

Zhluboka se nadýchl a vychrtil ze sebe slova jako protivnou obřadnost: „Jeho Majestát Císařský královský rychtář, ctěný pán, pan Matěj Klokotský požaduje, abyste ho neprodleně vyhledal a v naléhavé věci navštívil.“

Zamrzl mě ten strojený tón. „Urazil ses?“ Mlčky zavrtěl hlavou a mně se nechtělo uvěřit, že by pro mne poslal tak vysoce postavený pán, jakým byl královský rychtář. „Opravdu pro mne poslal pan Klokotský?“

Strojeně a trošičku naprčeně opakoval naučenost. „Poslal pro vás Jeho Majestát Císařský královský rychtář, ctěný pán, pan Matěj Mauricius Klokotský.“

„A neposílá tě ve skutečnosti tvůj pán, pan Václav Hrůza?“ Purkmistr pro mne totiž posílá kvůli každé prkotině a je to právě on, jenž mě láká, abych se stal pomocníkem městského rychtáře. Proto

jsem předpokládal, že se nestalo nic vážného. „Opravdu tě neposílá? Na duši a věčné zatracení?“

„Na věčný zatracení? To radši ne.“

„Jak tedy?“

„Žeť²; posílá mě teda ctěný pan purkmistr Václav Hrůza,“ přiznal a silně se začervenal posel, přestože se i dál tvářil tvrdošíjně, „jenomže doopravdy jménem královského rychtáře.“

Jeho přiznání mě kupodivu uklidnilo. „Než osedlám koně, stačíš si sníst nějaké sousto a vypít hrnek podmáslí v sednici, kdežto já se budu užírat zvědavostí, co ve městě nachystali.“

Pozváním ke stolu roztál. „Městská rada má starost s nákou strašně troufalou loupeží a prej i s odporným mordem,“ pokřičoval se, vzal koně za uzdu a bedlivě sledován Rekem, vydal se za mnou k chalupě.

„A koho vlastně oloupili?“

Pokrčil rameny. „Nějakýho cizího kupce.“

„Sapristi! Zabili ho?“

„Říkalo se to doma u Hrůzů,“ pravil posel neurčitě, „víc nevím; pro mě poslal hnedka ctěný pán z kanceláře, abych vám vyřídil pozvání.“

Poslův valach náhle polekaně uskočil. Z vrat se zvědavě vynořily dvě světlolvasé dívčí hlavy. „Pozdrav Pán Bůh!“ pozdravila první. „Vítejte u nás!“ zvolala druhá.

„Dejž to Pán Bůh, milé panenky, děkuju vám,“ odvětil posel, uklidnil valacha poplácáním po plecích a přes svůj věk se neubráníl obdivně mužskému pohledu na mé již vyspělé dcerky, jež štědře nabraly svůdnou krásu po své matce.

„Libuško,“ poručil jsem dceři, „vezmi hosta do sednice, ať mu maminka u stolu nabídne dobrou svačinou něco na zub.“

„Ano, pantatínku,“ pravila Libuše a odvedla posla dovnitř.

„A ty se, Jindřiško, postarej o hostova valacha, dopřej mu pořádnou náruč sena a napoj ho vodou... Odraženou.“

² Žeť (nár.) – dodnes místní vyjádření souhlasu, patrně odvozené ze slova *bodejt'*

„Já vím, tatínku, že odraženou,“ zdvihla oči vzhůru dotčeně nejmladší dcera, „přece ho nenechám chlemtat krahovou³.“ Převzala od posla otěže a odkráčela k přístřešku v ohradě.

Osaměl jsem za humny a zahvízdal na prsty. Vzápětí se ukázal Jaromír v kožené zástěře. Na rozdíl od svých plavovlasých sester se potatil, alespoň co se týče rusého porostu hlavy a tváří plných pih, jež jsme zdědili po mém skotském dědečkovi, neboť se během válečných let jako zajatec smísl s naší rodinou. V ruce se synovi blýskal rapír. „Járo, co to vidím?“ pohlédl jsem na zbraň. „Snad nešlejfuješ?⁴ Vždyť je málo vody.“

„Já vím, po výlovu je vody málo, na pohon nestačí,“ uklidňoval mě, „přesto kamenem šlejfů vodička na chvílku otočila. Stačil jsem rychle naostřit rapír. Měl jste meč samej zub.“

Udivil mě. „Copak tys věděl, že mám odjet?“

„Nevěděl,“ zubil se můj starší synek, „jenomže jakmile jsem zahlídnul z okna šlejfírny Hružovic starého servuse⁵, došlo mi, že vás zase k něčemu volají.“ Zasunul rapír do pochvy z měkké, leč pevné kůže. Vešli jsme vraty na dvorek. „Co se stalo, otče?“ zeptal se tiše a nedočkavě. „Něco ve městě?“

„Nevím,“ řekl jsem popravdě a převzal od syna zbraň, „osedlej mi hřebce.“

Pohlédl na mne s obavou. „Vážně chcete jet na Avarovi?“

„To víš, že chci; hřebec má nejvyšší čas činit užitečnější práci, než mlatat oves, poflakovat se ve stání i v ohradách.“

„Avar na delší výpravě ještě nebyl,“ vrtěl rezavou hlavou starostlivě Jaromír, „cvičili jsme ho sice poctivě a šikovně, ale beztak je to janek; nevíte, co vám může provést.“

„Jen mi ho pěkně osedlej, Járo,“ trval jsem na svém, „Avar se musí otrkat. Do brašen na sedle připrav pistole. Nezapomeň přidat

³ Krahová (nářeč.) – ledová voda

⁴ Šlejfovat (hist.) – brousit; šlejf – brus; šlejfírna – brusírna

⁵ Servus (lat.) – otrok, služebník; na Pelhřimovsku termín zlidověl jako označení pro sluhu

růžek prachu i pytlík kulí. A taky tam přidej pro koně měрку ovsa. Já se zatím převleču a nachystám.“

„Vezmete si i arkebuзу⁶?“

„Ne, je moc těžká, nemíním dobývat hrady.“

Vešel jsem do chalupy a prošel sednicí, kde se u stolu cpal purkmistrův posel. V ložní světnici jsem za sebou zavřel dveře. Ne nadlouho, vzápětí za mnou vklouzla má žena Anežka.

„Chystáš se na lotry?“ pravila a založila si ruce na prsou, snad aby vypadala majestátněji. „Slíbils mi přece...“

„Vím, co jsem slíbil!“ přerušil jsem ji. „Vzkázal pro mne královský rychtář pan Klokotský. Byť netuším proč, musím uposlechnout.“

Trochu jí to sice ubralo dechu, ale stála si na vyčítání. „Kvůli čemu by tě sháněl takovej pán, když ne kvůli nějakýmu mordýři?“

„Nevím.“

„Neříkej!“

„Nevím, věř mi.“

„Tohleto je pořád,“ láteřila, „ve městě si s ničím nevědí rady. Načpak mají rychtáře? Navíc si chceš odjet, když se má objevit ten... tamten?“

Nevěděl jsem, o kom mluví. „Kdože se má objevit?“

„Přece ten... František, nápadník Libušky.“

„Libuška je ráda, vid?“

„Jožíku, jak můžeš tak mluvit?! Pakliže mu kývneš, zmizí děvče za mužem do bůhvíjaké tramtárie.“

„Libuše je velká holka, Anežko. Údělem otců je vydávat dcery. Dvě děvčata nám už jejich muži odvedli... Nemyslím, že by se jim vedlo špatně.“ Nejstarší dcera se nám totiž provdala do selského gruntu ve vsi, druhá si vzala bakaláře, jenž kantoroval v městě.

Teď mě Anežka neslyšela nebo slyšet nechtěla. „Libušce vdavky ale nedovolíme!“ prohlásila umíněně.

⁶ Arkebuza (hist.) – ruční střelná těžká zbraň s podpěrou (nazývaná také »hákovnice«)

„Zakaž dcerce vdavky a ztratíš její lásku, Anežko. Smiř se...“
Skočila mi do řeči. „Odejde-li Libuška, zůstane nám akorát Jindřiška.“

„Nezůstane.“

Polekala se. „Co to říkáš?“

„I Jindřišce se zapalují lýtky.“

„Jožíku, s tímhle se nežertuje!“ okřikla mě. „Nemůže nám bejt jedno, že v chalupě zanedlouho nezbude žádná dcerka. Sama práci v kuchyni, v chlévě, v maštali i na poli nestačím.“

„Jindřiška se přece stará o kobyly úplně sama.“

„Co chvíli volá do ohrady tebe nebo Járu. Sám říkáš, že taky odejde. A co potom? Do města se mi nechce ani za zlatý prase.“

„Ve městě bys měla mñ práce.“

„Nechce se mi z Radňova.“

„Sama nezůstaneš: Jára si brzy přivede do domu nevěstu, a nežli se otočíš, vyroste nám i Josífek a přivede sem další ženskou.“

„Starší syn není na ženitbu zralý,“ připomněla zbytečně a začala se litovat. „Kolik nás tu žilo ještě před pár lety, Jožíku? A podívej! Je nás čím dál mñ.“

„Zanech těch lamentací!“

„Život je marnost.“

„Mírni se, Anežko.“ Řeči o marnosti, již považovala za úděl a pořádku si ji pletla s pomíjivostí, mě ani trochu nelákaly. „Radši mi pomoz vypravit se.“

Zmlkla, oči jí blýskly výčitkou, přešla k truhle a vytáhla vhodnější oblečení.

Jsme rodinou, kde žena smí hovořit do manželova počínání. Brali jsme se bez dohazovačů. Po prvním spatření jsem ji už nedostal z hlavy. Pěvci tomu říkají »touha z lásky«. Později se sama přiznala, že rovněž chtěla jenom mě. Navzdory občasným strastím nám touha setrvala. Co k tomu dodat? Mezi nejstarší dcerou a mladším synem je rozdíl sedmnáct let. Až na pár drobných vrásek kolem očí by nikdo Anežce její léta nehádal, ani neuvěřil patero dospělých dětí a jednoho klučinu.

„Neodmlouvej, že na vlněný punčochy neunesíš kožený poctivice⁷,“ pravila přísně, aniž jsem vzdoroval, a vnutila mi kalhoty z jele-
nice. „Bůh ví, jak bude, Jožiku. Ženou se tmavá mračna, počítám, že
příženou fujavici.“

Natáhl jsem si kalhoty, obul si jezdecké holinky vysoké a přehr-
nuté do kolen, na halenu upletenou z vlny oblékl kamizolu z kůže
a opásal se širokým opaskem, kdybych musel nést pistole. Přes ra-
meno jsem navlékl šerpu se závěsníkem pro rapír, na hlavu narazil
nový třírohý klobouk, mezi lidmi nazývaný drajšpicka, a vydal se
ke dveřím.

„Počkej,“ zastavila mě žena, „a co kožich?“

„Neblázni, kožich je nemotorný.“

„Vím,“ pravila s pochopením, přesto mi strkala kabátec z kožeši-
ny. „Kdyby ses musel s někým utkat, pak by ti moh překážet, to jo.
Pokud se ale nenavlíkneš do rukávů a přehodíš si kožich přes rame-
na jako pláštěnku, můžeš jej ze sebe shodit rychle.“

„Máš pravdu, přehodím jej přes sedlo.“

„Aspoň, že tak.“

„Když přijde větší mráz, bude se hodit.“

„Co mám dělat, až se tu objeví Libuščin nápadník?“

„Co máš dělat?“ rozesmála mě. „Musíš dávat pozor, aby se spolu
nevypravili na seník.“

„S tebou není vážná řeč.“

„Já to ale myslím vážně,“ přestal jsem se smát; bůhvíproč mi při-
šla na mysl představa dcery v cizí náruči. „Proč by se vlastně nemoh-
li vydat na seník?“

„Viděli se dvakrát, stačili si říct akorát pár slov. Chtějí si promlu-
vit nejdříve s námi. František je prý velice slušný muž.“

„Jsem opravdu zvědav, komu Libuška věnovala přízeň.“

Vyšli jsme z ložní světnice.

„Pojedeme,“ oznámil jsem ve velké sednici pelhřimovskému po-
slu.

⁷ Poctivice (hist.) – kalhoty sahající pod kolena

„Zrovínka jsem spolknul poslední sousto,“ utřel si stařík knír a zvedl se. „Pán Bůh vám zaplať, zemanko.“

„Rádo se stalo,“ pravila Anežka a spěchala za humna. Tam už čekal Jaromír s poslovým valachem a Jindřiška pro jistotu o kus dál s velmi netrpělivým černým hřebcem, jemuž dcerky bůhvíproč dali jméno Avar.

„Konečně se projedeš dál než za ves,“ sdělil jsem hřebci a poplácal ho.

Avar funěl, pohodil hlavou. Černá srst se na něm leskla. Všechno s ním hrálo. Těšil se.

„Nemusím připomínat, Jožíku, že máš bejt opatrněj, že ne?“ pokřižovala mě žena. „Můžeš se spolehnout: budeme se za tebe modlit.“

„Pozdravuj Josífka,“ řekl jsem, „dej mu za mě pusu.“

„To víš, že jo, za chvíli se vrátí ze vsi, šel si tam hrát s dětmi.“

Jindřiška mi nejdřív políbila ruku a pak se mi vrhla kolem krku. „Nebudte pryč dlouho, pantatínku, jinak modliteb musíme odříkávat nepočítaně.“

„Seš opravdu hloupá!“ napomenula ji Libuše.

„A proč?“ vzdorovala nejmladší dcera.

„Poněvadž se rouháš,“ odvětila jí Libuše, přistoupila a dvakrát mě políbila na tvář.

„Buďte sbohem, otče,“ rozloučil se Jaromír hlubokou úklonou, „a kdybyste potřeboval posilu, pošlete pro mne.“

„Obejdi večer rybníky, synku, a vyháněj pytláky.“

„Bez starosti, otče,“ ujistil mě syn, „vezmu si na obhlídku kuši.“

„Radši nestřílej,“ trochu mě polekal, „pytláky stačí postrašit, že je předáš do města k výslechu katovi Kuželkovi. To je odradí.“

„Kuši si vezmu, kdybych natrefil vydru,“ pravil syn, „paní matince by prospěl pořádný kožíšek na zimu.“

Nasedl jsem na hřebce. „Sbohem!“

Anežka stírala z tváří obvyklé slzy a utírala nos do lemu zástěry.

Bez dalších projevů jsem pobídl Avara, neboť veškerá loučení mi odjakživa naháněla husí kůže. Vyzazili jsme. Nevím, jestli mi

zamávali. Rek za mnou ovšem běžel až k mlýnu u dalšího rybníka. Musel jsem ho odehnat. Hřebec s chutí zrychlil do trysku; mírnil jsem ho. I tak mi starý servus nestačil, na valachovi se opožďoval.

Netrvalo dlouho a cestou k Pelhřimovu jsem cválal sám.

Vrcholení zlých činů nastalo v den, jenž předcházel příchodu posla.

Přiznávám, že mi trvalo řadu následujících dnů, než se mi podařilo poskládat zřetelný obraz veškerých skutků, jež se odehrály nejen poblíž Pelhřimova. V něm leckdy figuruji jako bezmocný pozorovatel. Možná jsou minulost a budoucnost různé pokoje téhož domu, mezi nimiž je nám zapovězeno procházet se podle své vůle. Smrtelník málokdy tuší, co ho čeká za druhou zdí; leckdo o to ani nestojí.

Původcem zla byl muž, jenž se skrýval v houštině.

Měl černé oblečení bez jediné ozdoby na oděvu, bez obvyklého krajkového límce a byl prostovlasý. Číhal v mlází u palouku neda-leko lesní cesty. Ze svého místa viděl nevelký kus vozovky, lepšímu výhledu bránil porost stromů za paloukem. Napíнал tedy sluch, aby včas uslyšel dusot koňských kopyt či vrzání kol blížícího se povozu.

V listopadovém mrazíku se na větvích stromů i na stéblech travin udržela jinovatka z ranní rosy. Slunce již nestačilo proměnit ojinění ve vodu a vysušit z půdy vlhkost. V lese panovalo ticho. Ani stromy nešustily. Opadaly. Suché listoví rozfoukaly větry. Pouze mírný vánek se slabě rozsuměl v jehličí borovic i jedlí. Dráždil mužovo chřípí. Otřel si nos do rukávu. Na chvíli si látku na něm přidržel, aby utlumil nutkání ke kýchnutí. Víc učinit nemohl. Obě ruce svíraly bambitky s nataženými kohoutky. Přeshlápnout nebo pohnout se také nesměl. Nohou totiž přidržoval u země špičku ohnutého pružného kmínku mladého stromku. Od něj vedl napjatý a v travině skrytý řemínek až ke kmeni osiky na okraji cesty. Udržoval naříznutý strom ve vzpřímené poloze.

Úkryt minuly nejprve dva formanské vozy tažené mulami, před polednem i selský žebříňák vlečený kravkou a naložený dřívím ze soušek na otop. Ty ponechal muž projet bez povšimnutí. Čekání se

mu zdálo nekonečné. Zpozorněl, až když se v poledne na cestě u palouku objevil kůň s člověkem v sedle. Jezdec byl dobře ozbrojený. Hrud' pod pláštěnkou chránil železný kyrys, v levé ruce svíral oštěz, v pravici píku. V závěsníku u boku jezdce se houpal dlouhý palaš a za opaskem vykukovala rukojeť pistole. Rozhlédl se po palouku, obrátil koně znovu na cestu a píkou pokynul kamsi mezi stromy.

Z lesa se na cestě s notným odstupem od jezdce vynořil těžký valník ještě s plnými koly. Vůz, pro svůj ošuntělý vzhled nikterak nápadný, byl krytý korbou z dřevěných a opršelych desek. Táhl je volské čtyřspřeží, vedené opěšalým poháněčem.

V tu chvíli muž v černém ukročil. Noha tisknoucí špičku stromku uvolnila napnutí a kmínek se napřímil jak pružina. Řemínek povolil. Košatá osika se skácela se zlověstným praskotem na zem.

Padlý strom zatarasil cestu. Polekané spřežení zastavilo před nečekanou překážkou.

„Vorsichtig!“⁸ zvolal první jezdec varovně směrem k muži vedoucím spřežení a vzápětí na něho křičel německy i další pokyny: „Objeď ten kmen, je to léčka! Pohni se, rychle!“

Poháněč se vrhl k hlavě prvního náhorního volka, uchopil ho za rohy, uhnul z cesty a vedl spřežení na palouk. Na kozlíku vozu dřepěl růžovolící pán, obalený v odřených houních. I on vykřikoval cosi německy, leč slovům nebylo rozumět; přehlušil je dunivý výstřel.

Střela zasáhla jezdce do hlavy a zřítíl se k zemi.

Druhý jezdec, který se do té doby držel dost daleko za vozem, zuřivě pobídl ostruhami koně do cvalu, zamířil k houštině, nad níž se vznášel obláček dýmu po střelném prachu. Muž v černém oděvu ho zabil dřív, než stačil sklonit a nastavit píku do útočné polohy. Dobře mířená rána mu utrhla kus obličeje. Útočník odhodil vyprázdňené bambitky, a protože další střelnou zbraň neměl, vyrazil z houštiny; rychle přeběhl palouk až k vozu.

„Hilfe mir, Rudolf!“ řval o pomoc pán z kozlíku na poháněče.

⁸ Vorsichtig! (něm.) – Opatrně!

Muž v černém mrštne uhnul před karabáčem, jímž po něm poháněl Rudolf švihal, uchopil ho pod krkem za kabátec, vnořil do jeho hrudi nůž a probodl mu srdce. Pak se postavil volskému spřežení do cesty a povoz zastavil.

„Hilfee!“ opakoval volání o pomoc pán na kozlíku zamotaný v houních.

Na to muž v černém patrně čekal. Někde s velikým odstupem za vozem se totiž pohyboval třetí ozbrojenec, o němž útočník dobře věděl. Přitiskl se zády k přednímu kolu povozu. Počkal si, až poslední muž z ostrahy přispěchá blíž, aby ochránil chlebedárce. Třetí jezdec ozbrojeného doprovodu, skrytý ještě kdesi mezi stromy, chytře sesedl z koně a přikrčený, s pistolí v ruce, přeběhl k povozu z druhé strany. Vynořil se nad hřbety volského spřežení. Předpokládal, že se neznámý útočník ukáže u kozlíku, aby se zmocnil jeho pána, jinak by přepadení postrádalo smysl. Z místa, kde se kryl mohutným tělem dobytčete, chtěl vyčkávat, až se zběsilý vrah ukáže. Odtud by ho musel snadno zasáhnout.

Mordýř na dlouhé čekání čas neměl, někdo ho mohl překvapit na cestě. „Wo bist du?“⁹ vykřikl z úkrytu za vozem.

„Ich bin da,“ oznámil jezdec, kde se přesně nachází a vyzval mordýře, aby se mu rovněž ukázal, „zeige mir dich auch!“

Rozprava muže v černém rozesmála; jednoduchým trikem se tak ubezpečil o pozici skrytého opěšalého jezdce, načež vystoupil a skutečně se ukázal. Vzápětí se znovu rychle stáhl za kolo a čekal. Oba muži číhali ve svých úkrytech, kdy protivník učiní chybu. Nikdo z nich si nevšiml, co se děje vzadu ve voze. Z hromady plachet, houní a příkrývek pod korbou se nehlučně a obezřetně vynořila hlava s krátce ostříhanými vlasy. Trvalo chvíličku, než se z té změti látek vysoukal mladík, spíš ještě chlapec, a roztřeseně seskočil z vozu. Pod volnou kutnou tiskl k sobě nějakou věc. Ohlédl se očima zalitýma strachem, nezahlédl-li ho někdo, a pak se rozeběhl mezi nejbližší stromy.

⁹ Wo bist du? (něm.) – Kde jsi?

Muž v černém první porušil tiché číhání. Zapískal, troufale se ukázal a rychle se pohnul.

Ozbrojenec krytý volským spřežením neprozřetelně vystřelil. Minul.

Pánovi na kozlíku zmizel z tváří ruměnec. Zbledl, začal pod sebou nemotorně hrabat a snažil se povstat. Zazmítal se, až se z něho sesunuly omšelé houně a obnažily kabátec ze sobolích kožešin. Možná hledal zahrabanou pistoli, vytáhl však jen naditý měsíc. Všiml si, že muž v černém si hledí boje s ozbrojencem, odhodil tedy měsíc daleko od sebe do vysoké trávy, aby si jej vyzvedl po přepadení.

Muž v černém se vynořil znovu. S napřaženým kordem se vrhl přes hřbet dobytčete. Provedl prudký výpad a protal jezdcovo hrdlo. Ozbrojenec upustil pistoli i palaš, popadl se za krk, upadl a nějakou dobu se v trávě svíjel, než vykřvácel.

Pán na kozlíku ječel šíleným strachem.

Muž v černém oděvu namáhavě oddychoval, otočil se konečně k pánovi na kozlíku, tvářil se nadmíru spokojeně, snad dokonce šťastně. Pomalu přistupoval, jako by si chtěl vychutnat tuto chvíli, a vyzval ho, aby se pomodlil. Napráhl k němu kord a druhou rukou na dlani mu ukázal jakési předměty.

„Co je to?“ zeptal se německy roztřeseným hlasem muž na kozlíku.

„Nepoznáváš je? Jsou tvoje!“

„Nikdy jsem je neviděl.“

„Víš dobře, že jsou, nezapírej!“

„Někdo je na mne nastrčil!“

„Žvásty! Jsou tvoje a budeš potrestán. Modli se!“

„Nein, nein!“ blekotal pán na kozlíku a pobízel útočníka, aby si vzal všechno, co se nalézá na korbě vozu. Žadonil o slitování. Natáhl ruku za sebe, snad aby z nákladu cosi útočnickovi poskytl, ale jeho ruka zůstala prázdná. Rozplakal se a s prosebně sepnutými dlaněmi na kozlíku povstal, hned zase poklekl, neboť se neudržel na nohou a poklesl do vlastních výkalů, jež v šíleném strachu o život neudržel v sobě.